

FUNDACJA
NIE WIDĄĆ PO MNIE

DLA RODZICÓW I NAUCZYCIELI

Realizacja orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego i pomocy psychologiczno-pedagogicznej w pytaniach i odpowiedziach

FUNDACJA
NIE WIDĄĆ PO MNIE

COPYRIGHT © FUNDACJA NIE WIDĄĆ PO MNIE 2023

Tytuł: Realizacja orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego i pomocy
psychologiczno- pedagogicznej w pytaniach i odpowiedziach

ISBN: 978-83-67802-42-0

Autor: dr Katarzyna Warchoń-Biedermann

Korekta: Urszula Szybowicz

Korekta składu: Kamila Olejnik

Kolaże w książce: zdjęcia iStock, kolaż Marcin Czaja

Skład: Marcin Czaja

SP ZOZ Centrum Leczenia Dzieci
i Młodzieży w Zaborze
ul. Zamkowa 1
66-003 Zabór
NIP: 973-058-82-81
REGON: 970774176
KRS: 0000004995

Województwo Lubuskie
Departament Ochrony Zdrowia
Urzędu Marszałkowskiego
Województwa Lubuskiego
w Zielonej Górze
ul. Podgórna 7
65-057 Zielona Góra
NIP: 973-05-90-332
REGON: 970770089

Środowiskowe Centrum Zdrowia Psychicznego dla dzieci i młodzieży w Zielonej Górze
ul. Monte Cassino 21B, 65-561 Zielona Góra, kontakt@poradniapozytywka.pl

Partnerski projekt „Środowiskowe Centrum Zdrowia Psychicznego dla dzieci i młodzieży w Zielonej Górze” realizowany od 01.01.2021r. do 30.06.2023r.
w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 i współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Spis treści

- 1** — **Wprowadzenie**
- 2** — **Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego**
- 3** — **Placówki kształcenia specjalnego**
- 4** — **WOPFU**
- 5** — **IPET**
- 6** — **Nauczyciel wspomagający**

Wprowadzenie

W tej broszurze przedstawiamy najważniejsze informacje na temat realizacji orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego i pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Mamy nadzieję, że znajdziesz tu wszystko, co chciałbyś wiedzieć.

Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego

W jakim celu wydaje się orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego?

Orzeczenie oznacza, że zespół orzekający uznał, że uczeń ze względu na problemy zdrowotne czy dysfunkcje wymaga specjalnej organizacji nauki i metod pracy, a jego edukacja powinna być bardziej dostosowana do potrzeb oraz możliwości. Dokument orzekający o potrzebie kształcenia specjalnego i pomocy psychologiczno-pedagogicznej umożliwia dziecku o specjalnych potrzebach edukacyjnych korzystanie z rozwiązań dla niepełnosprawnych w placówce oświatowej. Dokument ten do wybranej placówki oświatowej powinien dostarczyć rodzic/opiekun.

Czy istnieje obowiązek realizacji orzeczenia?

Tak. Placówka, do której uczęszcza dziecko, ma obowiązek spełnienia zaleceń zawartych w orzeczeniu.

Kto może otrzymać orzeczenie?

Orzeczenie przeznaczone są dla dzieci i młodzieży w wieku od 2,5/3 roku życia aż do ukończenia nauki w szkole ponadpodstawowej. Podstawą do wydania orzeczenia mogą być:

dysfunkcja wzroku lub słuchu,

zaburzenia rozwoju mowy (dysfazja, afazja),

niepełnosprawność ruchowa,

niepełnosprawność intelektualna w stopniu lekkim, umiarkowanym lub znacznym,

zaburzenie ze spektrum autyzmu,

niepełnosprawność sprzężona, tj. co najmniej dwa rodzaje niepełnosprawności,

niedostosowanie społecznie lub zagrożenie niedostosowaniem społecznym.

Kto może złożyć wniosek o wydanie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego?

Mogą to zrobić tylko rodzice, opiekunowie prawni (w tym rodzice zastępczy) ucznia lub uczniowie po osiągnięciu pełnoletności.

Kto wydaje orzeczenie?

Orzeczenie wydaje zespół ds. orzekania przy poradni psychologiczno-pedagogicznej.

Należy pamiętać, że orzeczenia o niepełnosprawności, Miejskiego/Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności to inny typ dokumentu, którego nie można wykorzystywać w oświacie.

Do której poradni rodzice/opiekunowie dziecka powinni zgłosić się?

Rodzice/opiekunowie dzieci i nastolatków uczęszczających do szkoły/przedszkola powinni udać się do publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej właściwej ze względu na siedzibę placówki ucznia. W przypadku dzieci, które nie uczęszczają do przedszkola, na zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze lub nie rozpoczęły zerówki (obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego) orzeczenia wydaje poradnia publiczna właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka.

Do której poradni powinni zgłosić się rodzice/opiekunowie dziecka z dysfunkcją wzroku, słuchu lub zaburzeniami ze spektrum autyzmu?

Orzeczenia dla tych dzieci i młodzieży wydają zespoły działające w poradniach wskazanych przez kuratora oświaty, za zgodą organów prowadzących te poradnie.

Jakie są etapy wydawania orzeczenia w poradni?

Procedura ma trzy etapy:

- 1 Analiza dostarczonej wraz z wnioskiem dodatkowej dokumentacji
- 2 Indywidualna rozmowa z rodzicami/opiekunami prawnymi dziecka
- 3 Diagnoza psychologiczna, pedagogiczna i logopedyczna dziecka przeprowadzona z wykorzystaniem powszechnie stosowanych wystandaryzowanych testów psychometrycznych

Poradnia psychologiczno-pedagogiczna ma obowiązek przekazania wnioskodawcom gotowych formularzy do wypełnienia.

Ile czasu ma zespół orzekający na wydanie orzeczenia?

Poradnia psychologiczno-pedagogiczna powinna wydać dokument w ciągu 30 lub 60 dni w przypadkach uzasadnionych. Wniosek formie pisemnej powinien być przekazany składającemu w ciągu 7 dni.

Kto może brać udział w zebraniu zespołu orzekającego?

Mogą w nim uczestniczyć rodzice oraz wszyscy specjaliści związani z nauczaniem i rozwojem dziecka (np. nauczyciele, wychowawca, logopeda, psycholog, pedagog lub lekarz).

Jakie są najważniejsze części orzeczenia?

Z punktu widzenia szkoły najważniejsze elementy to:

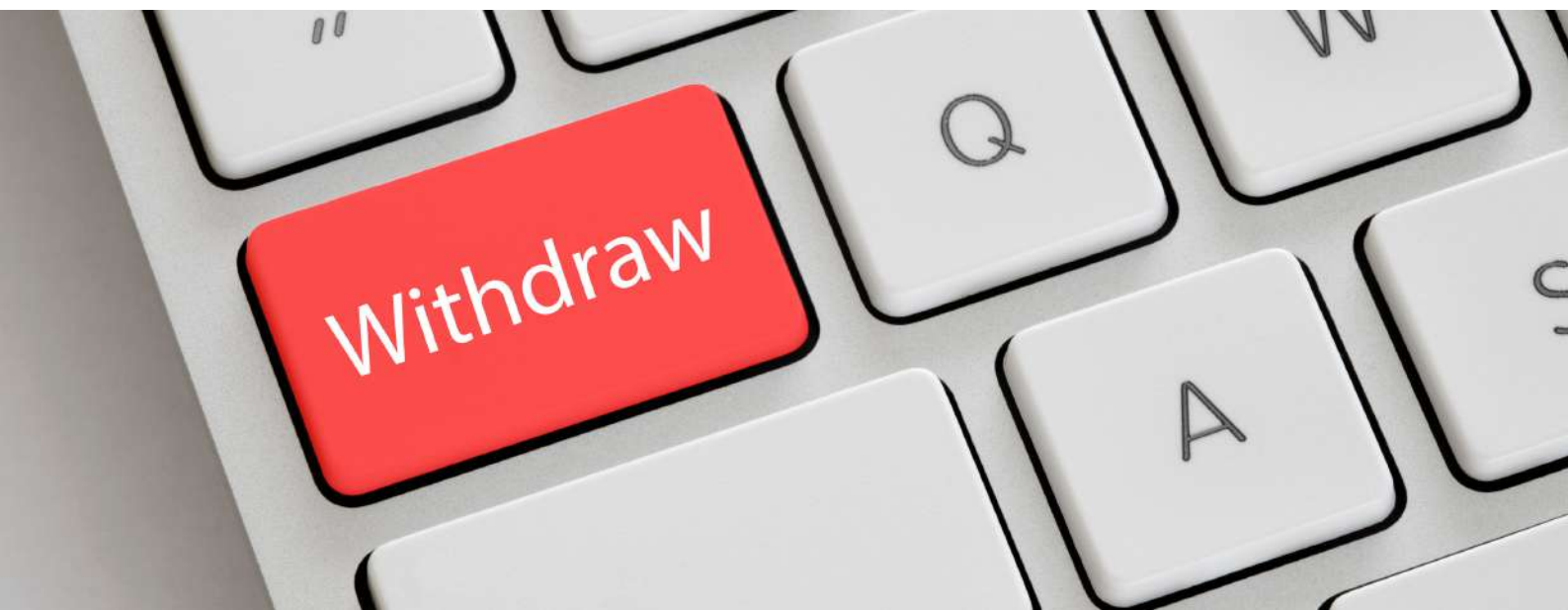
- Diagnostyka funkcjonalna: obszary, w których uczeń ma trudności (jego słabe strony), jego mocne strony oraz potencjał rozwojowy. W diagnostyce funkcjonalnej opisane są ograniczenia wynikające ze środowiska szkolnego i wychowawczego.
- Zalecenia i formy pomocy psychologiczno-pedagogicznej, w tym: zajęcia, w których dziecko powinno brać udział (np. logopedyczne, rewalidacyjne), także ogólne zalecenia dla nauczycieli do pracy z uczeniem oraz rodzicem.
- Cele rozwojowe i terapeutyczne: najważniejsze obszary funkcjonowania dziecka, których rozwój należy wspomagać.
- Zalecane formy kształcenia (np. szkoła specjalna, integracyjna lub ogólnodostępna).

Jak można się odwołać od decyzji zespołu orzekającego?

Od decyzji zespołu orzekającego można odwołać się pisemnie do kuratora oświaty za pośrednictwem poradni, która wydała orzeczenie w terminie 14 dni od dnia otrzymania dokumentu.

Czy rodzice lub opiekunowie prawni mogą orzeczenie wycofać?

Rodzice/opiekunowie dziecka nie mogą wycofać orzeczenia z własnej woli. Nikt nie może go też uchylić. Można jednak złożyć wniosek do poradni o wydanie ponownego orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, które uchyla poprzednie.

Placówki kształcenia specjalnego

Gdzie może odbywać się kształcenie specjalne dziecka?

Uczniowie mogą uczęszczać do następujących typów placówek oświatowych:

- 1** przedszkoli: ogólnodostępnych, ogólnodostępnych z oddziałami integracyjnymi lub specjalnymi, integracyjnych, a także do oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych lub innych form wychowania przedszkolnego;
- 2** szkół: ogólnodostępnych, ogólnodostępnych z oddziałami integracyjnymi lub specjalnymi, integracyjnych, specjalnych, w tym szkół specjalnych przysposabiających do pracy;
- 3** młodzieżowych ośrodków wychowawczych; ośrodków socjoterapii; specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych lub wychowawczych, ośrodków rewalidacyjno- wychowawczych.

Czy ucznia z orzeczeniem można nie przyjąć do placówki ogólnodostępnej?

Rodzice, opiekunowie lub uczniowie pełnoletni mogą wybrać dowolną placówkę edukacyjną spośród zalecanych w orzeczeniu. Nie można odmówić przyjęcia ucznia z niepełnosprawnością do obwodowej szkoły publicznej, która znajduje się w miejscu zameldowania dziecka.

Jakie obowiązki ma placówka edukacyjna wobec dziecka z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego?

Niezależnie od typu każda placówka edukacyjna ma obowiązek realizacji podstawy programowej oraz zaleceń, które są w orzeczeniu. Na jej barkach leży:

•• → dostosowanie programu nauczania i programu wychowania przedszkolnego do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych zgodnie z zapisami indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego (IPET) i orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego;

•• → organizacja zajęć specjalistycznych, o których mowa w przepisach w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach;

•• → prowadzenie zajęć rewalidacyjnych/ socjoterapeutycznych;

•• → dostosowanie warunków i form sprawdzianów, egzaminu maturalnego i egzaminu sprawdzającego kwalifikacje w zawodzie do indywidualnych możliwości psychofizycznych dziecka.

WOPFU

Co to jest WOPFU?

Wielospecjalistyczna ocena poziomu funkcjonowania ucznia (WOPFU) to diagnoza funkcjonalna jego wiedzy, umiejętności, predyspozycji, zainteresowań oraz mocnych i słabych stron. Przeprowadza się ją w placówce oświatowej ucznia i stanowi podstawę do opracowania IPET. WOPFU służy ocenie czynników mających wpływ na ucznia oraz jego radzenie sobie w różnych sytuacjach. Ocenę poziomu funkcjonowania dziecka należy przeprowadzać co najmniej raz w roku szkolnym, przy czym zespół opracowujący WOPFU powinien spotykać się wtedy, kiedy zaistnieje potrzeba, ale co najmniej dwa razy w ciągu roku szkolnego.

Jakie informacje i wskazówki powinny znaleźć się w WOPFU?

Chociaż nie ma jednolitych formularzy WOPFU, w dokumencie tym powinny się znaleźć wyczerpujące informacje na temat dziecka pochodzące od wszystkich członków zespołu przeprowadzającego diagnozę. Może on zawierać wskazówki do pracy z uczniem, powinien też być napisany w sposób przystępny dla wszystkich osób z niego korzystających.

Przykłady informacji i wskazówek na temat potrzeb rozwojowych i edukacyjnych dziecka w odniesieniu do określonych sfer funkcjonowania:

Sfera funkcjonowania ucznia	Informacje nt. ucznia
<p>Potrzeby rozwojowe i edukacyjne ucznia, w tym informacje o trudnościach dotyczących komunikacji, samodzielności, umiejętności szkolnych.</p>	<p>(w odniesieniu do danego dziecka, jego potrzeb, oczekiwań oraz niepełnosprawności np. z dysfunkcją wzroku/słuchu, z niepełnosprawnością ruchową/intelektualną, z zaburzeniem ze spektrum autyzmu)</p> <ul style="list-style-type: none"> • nauka w ramach indywidualnej ścieżki kształcenia w domu lub na terenie szkoły, lub z włączeniem do zespołu klasowego • kształtowanie umiejętności komunikacyjnych, społecznych oraz trening metapoznawczy • uczeń wymaga indywidualnych form i metod nauczania oraz indywidualnego podejścia, należy określić jasne dostosowania na lekcjach. • nauczanie należy wspomagać poprzez np. teksty pisane pogrubioną czcionką, wzbogacone o ilustracje, aplikacje itd. • dziecku należy zadawać krótkie, jasne, precyzyjne pytania i polecenia, • należy go stale motywować i dawać pochwały słowne za wysiłek włożony w pracę i nawet najmniejszy sukces • uczeń powinien być wspomagany przez zajęcia rewalidacyjne, np. rozwijające umiejętność komunikowania się. • wzmacnianie samooceny w oparciu o mocne strony, • pomoc w rozpoznawaniu własnych emocji oraz w odczytywaniu komunikatów niewerbalnych innych osób, • zachęcanie do wychodzenia z inicjatywą, • ćwiczenie czytania z właściwą intonacją, • utrwalanie nabytych wiadomości i umiejętności szkolnych • rozwijanie umiejętności samodzielnego wypowiadania się na zadany temat lub w oparciu o przeczytany tekst lub materiał z odsłuchu (wnioskowanie, argumentowanie), • praca nad samodzielnością w życiu codziennym i większą sprawnością manualną, • praca w oparciu o ćwiczenia opierające się na koordynacji wzrokowo-ruchowej, • praca nad umiejętnością panowania nad własnymi emocjami poprzez obserwację innych ludzi w podobnych sytuacjach, • rozwijanie zdolności np. muzycznych, plastycznych, językowych, matematycznych, inteligencji niewerbalnej itp.
<p>Mocne strony, predyspozycje, zainteresowania, uzdolnienia, na których można oprzeć działania edukacyjne i terapeutyczne</p>	<p>Do mocnych stron mogą należeć:</p> <ul style="list-style-type: none"> • percepcja słuchowa i wzrokowa, zapamiętywanie i rozróżnianie pojedynczych elementów i wskazywanie na detale. • dobrze rozwinięta umiejętność myślenia przyczynowo-skutkowego. dobra pamięć wzrokowa, krótkotrwała i długotrwała, stosowanie mnemotechnik ułatwiających zapamiętywanie • wysokie kompetencje informatyczne, sprawne posługiwanie się komputerem. • dobra umiejętność koncentracji • zainteresowanie i zdolności w uczeniu się języków obcych. • koncentracja na wykonywanym zadaniu i nastawienie na ukończenie go

<p>Informacje o funkcjonowaniu dziecka wśród dorosłych, w klasie i grupie rówieśniczej (umiejętności nawiązywania kontaktu, umiejętności pracy w zespole, radzenie sobie ze stresem, umiejętności werbalizowania uczuć itp.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • nawiązuje prawidłowy kontakt z rówieśnikami • chętny do współpracy z innymi uczniami • zabiega o przynależność do społeczności szkolnej, pozaszkolnej • nie umie przegrywać/łatwo się zniechęca/nie jest agresywny • ma potrzebę akceptacji adekwatną do wieku i etapu rozwoju
<p>Zakres i charakter wsparcia ze strony nauczycieli, specjalistów, asystenta lub pomocy nauczyciela</p>	<p>Zajęcia rewalidacyjne, usprawnianie technik szkolnych (dobieranie i wyszukiwanie, układanie, porównywanie, różnicowanie i segregowanie, zgadywanki, porządkowanie, grupowanie, klasyfikowanie, odwzorowywanie), ćwiczenia pamięci słuchowej, orientacji przestrzennej, koordynacji wzrokowo- ruchowej, rozwijanie umiejętności komunikacji werbalnej i pozawerbalnej.</p> <p>Porady i konsultacje z pedagogiem/psychologiem/pedagogiem szkolnym przy udziale rodziców. Zajęcia socjoterapeutyczne, korekcyjno-kompensacyjne, dydaktyczno-wyrównawcze oraz rozwijające uzdolnienia ucznia</p>
<p>Przyczyny niepowodzeń edukacyjnych lub problemy w funkcjonowaniu ucznia np. bariery i ograniczenia utrudniające uczestnictwo ucznia w życiu szkoły.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ze względu na niepełnosprawność (np. uczeń niedosłyszący pracuje w wolniejszym tempie przy próbach angażujących słuch) • trudności w opanowaniu materiału, umiejętności matematycznych, itd. • sytuacja materialna rodziny • niekorzystna atmosfera w domu • brak miejsca i odpowiednich warunków do nauki w domu • niewystarczające zainteresowanie rodziców problemami dziecka w nauce • nieodpowiednie formy, środki i metody nauczania • niesystematyczna praca dziecka,
<p>Funkcje motoryczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • motoryka duża, • motoryka mała (sprawność manualna), • równowaga, • lateralizacja • inne 	<p>Funkcje motoryczne adekwatne do wieku.</p> <p>Sprawność manualna: dokładnie i starannie rysuje i maluje pędzlem, starannie i czytelnie pisze</p> <p>Lateralizacja lewostronna/ prawostronna/skrzyżowana</p>

WOPFU powinno również zawierać zalecenia lekarskie dotyczące np. noszenia aparatu słuchowego, pomocy optycznych, ortez/stabilizatorów ortopedycznych, przyjmowanych leków, zaleceń dietetycznych.

FUNDACJA NIE WIDAĆ PO MNIE

edukacja zdrowotna w woj.lubuskim

IPET

Co to jest IPET?

IPET to indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny, na podstawie którego odbywa się nauczanie dziecka. Zawiera zalecenia odnoszące się do organizacji kształcenia specjalnego dla ucznia z orzeczeniem, w tym szczególnie do programu i indywidualnych form pracy.

Do kiedy trzeba opracować IPET?

Po otrzymaniu orzeczenia dyrektor placówki jest zobowiązany do opracowania IPET do 30 września w roku szkolnym, w którym uczeń rozpoczyna kształcenie lub 30 dni od dnia złożenia orzeczenia w placówce.

FUNDACJA NIE WIDAĆ PO MNIE

edukacja zdrowotna w woj.lubuskim

Kto opracowuje IPET?

Dyrektor placówki powinien powołać do tego zespół składający się z nauczycieli i terapeutów pracujących z uczniem oraz wskazać jego koordynatora (zwykle wychowawcę, nauczyciela lub specjalistę pracującego z dzieckiem). W jego zebraniach może wziąć udział przedstawiciel poradni psychologiczno-pedagogicznej i/lub specjalistycznej, asystent lub pomoc nauczyciela. Uczestniczyć mogą również rodzice lub uczniowie po osiągnięciu pełnoletniości, których trzeba w sposób formalny (pisemnie) z odpowiednim wyprzedzeniem poinformować o spotkaniu np. przez dziennik elektroniczny. Ich opinię należy także brać pod uwagę przy opracowaniu i ewentualnej modyfikacji IPET, a przedtem WOPFU. Na wniosek lub za zgodą rodziców/opiekunów/pełnoletniego ucznia w spotkaniach tych uczestniczyć mogą także inni specjaliści (lekarz, psycholog, pedagog, logopeda lub inny specjalista). Rodzicom/opiekunom lub dorosłemu uczniowi należy również przekazać kopię IPET, a wcześniej kopię WOPFU.

Jak napisać IPET? Czy są specjalne formularze do IPET?

Dotąd nie wprowadzono jednolitych formularzy IPET. Członkowie zespołu powinni więc wspólnie podjąć decyzję, co do jego formy i zawartości. Podobnie jak WOPFU, IPET ma często formę tabeli. Dokument powinien być napisany językiem zrozumiałym dla wszystkich osób z niego korzystających, w tym rodziców/opiekunów dziecka. Dokumentację badań i czynności wszystkich specjalistów (pedagoga, psychologa, logopedy, doradcy zawodowego, itd.) należy obowiązkowo gromadzić w indywidualnej teczce ucznia.

Na jaki okres należy opracować IPET?

Obejmuje on okres obowiązywania orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego. Nie może on być jednak dłuższy niż etap edukacyjny (np. klasy I-III, IV-VIII lub etap szkoły ponadpodstawowej). IPET można zmieniać w ciągu roku szkolnego np. w oparciu o wnioski z WOPFU.

Jakie są główne części IPET?

W opracowaniu powinny znaleźć się następujące części:

→ metryczka czyli dane osobowe (imię i nazwisko, data urodzenia) ucznia, klasa, rozpoznanie będące podstawą orzeczenia PPP, jego numer, czas obowiązywania;

→ cele edukacyjne określone w programie nauczania;

→ zakres dostosowania programu nauczania do potrzeb i możliwości ucznia, w tym: metody i środki dydaktyczne stosowane w pracy z dzieckiem, rodzaje wsparcia udzielanego podczas zajęć dydaktycznych oraz metody sprawdzania wiedzy i oceniania;

→ zintegrowane działania nauczycieli i specjalistów prowadzących zajęcia z uczniem ukierunkowane na poprawę jego funkcjonowania w zależności od potrzeb np. na komunikowanie się z otoczeniem z użyciem wspomagających i alternatywnych metod komunikacji (AAC) oraz wzmacnianie uczestnictwa w życiu przedszkolnym lub szkolnym;

→ ewaluacja programu (ocena efektywności podejmowanych działań), która łącznie z WOPFU jest postawą modyfikacji IPET;

→ informacja o zatwierdzeniu IPET przez zespół (data i podpis osoby przygotowującej program, zatwierdzenie przez dyrektora, podpis rodzica/opiekuna prawnego).

Jakie są cele edukacyjne i terapeutyczne IPET?

Obejmują one zarówno ogólne, jak i szczegółowe cele edukacyjne i terapeutyczne wynikające z programu nauczania lub z programu autorskiego.

IPET przykładowo może mieć następujące cele edukacyjne:

- ✦ Zapewnienie poczucia bezpieczeństwa i akceptacji, budowanie pozytywnej relacji nauczyciela z uczniem.
- ✦ Wykorzystywanie sytuacji edukacyjnych i życiowych do rozwijania umiejętności komunikacyjnych w tym także umiejętności grafomotorycznych, matematycznych oraz czytania.
- ✦ Rozwijanie aktywności ruchowej i zachowań prozdrowotnych dziecka.

IPET może mieć np. następujące cele terapeutyczne:

- ✦ Rozwój samodzielności w zakresie czynności dnia codziennego (ADL) w tym dbałości o higienę, odpowiednich nawyków żywieniowych.
 - ✦ Kształtowanie nawyków związanych z właściwą organizacją pracy w zakresie odpowiednim do wieku i etapu rozwoju.
- ✦ Kształtowanie umiejętności społecznych i wpajanie zasad odpowiedniego zachowania.
 - ✦ Inicjowanie i podtrzymywanie kontaktów z rówieśnikami, wspomaganie umiejętności wspólnej zabawy i pracy.
- ✦ Budowanie pozytywnej samooceny i wiary we własne możliwości.
 - ✦ Stymulacja mowy i usprawnianie komunikowania się z rówieśnikami.
- ✦ Stymulacja sprawności motorycznych i manualnych.
 - ✦ Usprawnianie, korygowanie i kompensowanie zaburzonych funkcji dziecka oraz wspomaganie rozwoju zdolności i zainteresowań.
- ✦ Stymulacja funkcji poznawczych. Wzbudzanie zainteresowania otoczeniem.
 - ✦ Kształtowanie gotowości do nauki szkolnej.

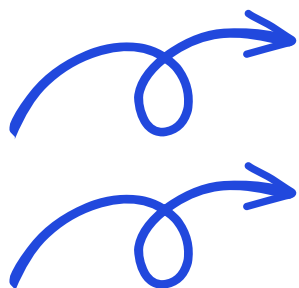
Co należy umieścić w części IPET dotyczącej zakresu dostosowania programu nauczania do potrzeb i możliwości ucznia?

Szkoła ma obowiązek realizacji zaleceń orzeczenia odnośnie warunków do nauki, sprzętu specjalistycznego i środków dydaktycznych w sposób odpowiedni do potrzeb rozwojowych oraz edukacyjnych, a także możliwości psychofizycznych uczniów.

Podstawowym celem dostosowania wymagań jest wyrównanie szans edukacyjnych uczniów, zapobieganie negatywnemu wpływowi niedostosowania wymagań edukacyjnych np. na przyrost wiedzy, relacje z grupą rówieśniczą, zainteresowanie nauką, wiarą w siebie oraz wzmacnianie motywacji do uczenia się tak, aby dziecko w pełni zrealizowało swój potencjał rozwojowy.

Obszary dostosowania obejmują:

cele edukacyjne określone w programie nauczania

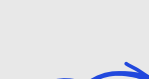

zakres dostosowania programu nauczania do potrzeb i możliwości ucznia m.in. metody i środki dydaktyczne stosowane w pracy z uczniem, rodzaje wsparcia udzielanego podczas zajęć dydaktycznych oraz metody sprawdzania wiedzy i oceniania

W tej części należy także określić, w jaki sposób program nauczania oraz wymagania wobec dziecka mają być dostosowane do jego potrzeb edukacyjnych oraz możliwości.

Przykład: Dostosowanie wymagań edukacyjnych w przypadku ucznia o inteligencji niższej niż przeciętna:

W tej grupie uczniów można obniżyć wymagania, ale kryteria jakościowe muszą być na poziomie podstawy programowej. Należy dostosować je zarówno w zakresie formy, jak i treści.

Ogólne wymagania co do formy:

- omawianie niewielkich partii materiału i o mniejszym stopniu trudności
- dłuższy czas na utrwalenie wiedzy
- podawanie poleceń w prostszej formie
- unikanie pojęć abstrakcyjnych, odwoływanie się do konkretnych przykładów
- unikanie pytań problemowych, przekrojowych
- wydłużenie czasu pracy, mniej zadań na sprawdzianach oraz w zadaniu domowym
- wyjaśnianie poleceń
- koncentracja na najważniejszych zagadnieniach

Przykład: Dostosowanie wymagań edukacyjnych w przypadku ucznia z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym w normie intelektualnej:

- uczeń powinien siedzieć w pierwszej ławce, jak najbliżej tablicy,
- w miarę możliwości wiedzę należy sprawdzać ustnie
- nie oceniać strony graficznej prac i zeszytów
- wydłużyć czasu opanowania dłuższych treści materiału

W zaleceniach dotyczących form i metod pracy z uczniem oraz wymagań edukacyjnych należy brać pod uwagę treść orzeczenia o kształceniu specjalnym, uwzględniając przy tym takie sfery funkcjonowania dziecka jak: percepcja zmysłowa, funkcjonowanie poznawcze i społeczne, kształtowanie osobowości, rozwój emocjonalny, komunikacja ze szczególnym uwzględnieniem mowy, umiejętności szkolne oraz czynności życia codziennego.

Należy tu opisać sposoby oceny wiedzy ucznia (ustnie, pisemnie) oraz kryteria, jakie powinien spełnić, aby uzyskać określoną ocenę. Wytyczne odnoszą się np. do prowadzenia zeszytu, odrabiania zadań domowych, opanowania wiedzy, pracy na lekcji z uwzględnieniem specyfiki przedmiotu szkolnego. Na podstawie orzeczenia możliwe jest dostosowanie warunków i formy egzaminów zewnętrznych - w tym maturalnego i potwierdzającego kwalifikacje zawodowe - do aktualnej instrukcji wydanej przez Centralną Komisję Egzaminacyjną.

Jak można jednak zauważyć, chociaż proces kształcenia uczniów i dzieci z niepełnosprawnością wymaga odpowiedniego dostosowania warunków kształcenia do ich możliwości percepcyjnych i tempa nauki, a poziom wymagań musi być odpowiedni do możliwości uczniów, to realizują oni podstawę programową kształcenia ogólnego.

W tym punkcie należy także podać informacje na temat wynikających z orzeczenia koniecznych modyfikacji architektonicznych w szkole mających na celu dostosowanie szkoły do potrzeb dziecka z niepełnosprawnością. Mogą to być m.in.:

- podjazdy i windy; poszerzenie framug drzwi do >90 cm; zamontowanie poręczy w łazienkach; odpowiedni stolik dla dziecka poruszającego się na wózku inwalidzkim, itd.
- zaopatrzenie w pomoce poprawiające zdolność widzenia; wyposażenie sali w odpowiedni sprzęt elektroniczny, zastosowanie programu powiększającego obraz na ekranie, który jest wzbogacony o moduł udźwiękowiający, czytnik do komputera, oprogramowanie, właściwe oświetlenie ogólne i dodatkowe, kontrasty barwne w miejscu nauki dziecka z dysfunkcją wzroku (np. kontrastujący kolor blatu stolika).

Czego dotyczy punkt odnoszący się do działań nauczycieli i specjalistów prowadzących zajęcia z uczniem?

W tej części wymienia się wynikające z orzeczenia zajęcia edukacyjne, rewalidacyjne i terapeutyczne. Mają one na celu nie tylko poprawę osiągnięć szkolnych, ale również wspomaganie rozwoju dziecka (społecznego, emocjonalnego, poznawczego, sprawności fizycznej i samodzielności), kompensację dysfunkcji oraz wzmacnianie jego mocnych stron (zdolności, umiejętności, zainteresowań).

Zintegrowane działania nauczycieli i specjalistów prowadzących zajęcia z uczniem mogą mieć następujące formy:

➔ Rewalidacja dla uczniów niepełnosprawnych

➔ Zajęcia resocjalizacyjne w przypadku ucznia niedostosowanego społecznie lub socjoterapia, jeśli z orzeczenia wynika, że jest on zagrożony niedostosowaniem społecznym

Planując działania o charakterze rewalidacyjnym, szczególną uwagę należy położyć na rozwój umiejętności komunikacyjnych poprzez:

➔ naukę orientacji przestrzennej, poruszania się z białą laską, alfabetu Braille'a lub innych alternatywnych metod komunikacji w przypadku ucznia z dysfunkcją wzroku

➔ naukę języka migowego lub innych sposobów komunikowania się lub zajęcia logopedyczne w przypadku ucznia z zaburzeniami mowy lub niemówiącego

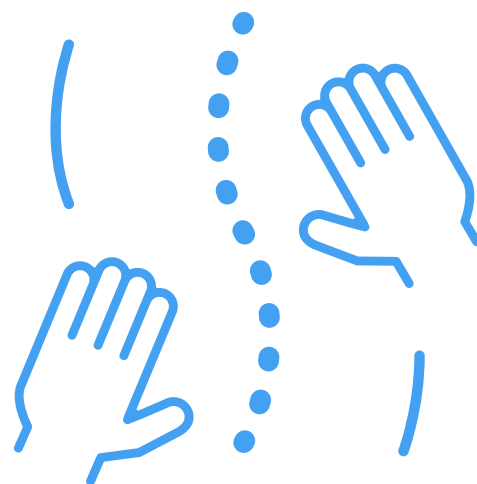
➔ zajęcia rozwijające umiejętności społeczne w przypadku ucznia z zaburzeniem ze spektrum autyzmu

➔ zajęcia wspomagające rozwój aktywności intelektualnej i rozwój poznawczy w przypadku osoby z niepełnosprawnością umysłową

W IPET należy uwzględnić wszystkie zajęcia, w których będzie uczestniczyć dziecko. Ich formy powinny być zgodne z zaleceniami zawartymi w orzeczeniu.

Inne zajęcia:

- ➔ zajęcia korekcyjne wad postawy;
- ➔ logoterapia;
- ➔ muzykoterapia, arteterapia;
- ➔ dogoterapia, felinoterapia;
- ➔ kinezyterapia;
- ➔ hipoterapia;
- ➔ EEG Biofeedback;
- ➔ fizjoterapia (terapia ręki);
- ➔ rehabilitacja ruchowa.

*Uczniowie klasy VII i VIII szkoły podstawowej, branżowej szkoły I stopnia, liceum ogólnokształcącego i technikum mają obowiązkowe zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego. Związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu są również prowadzone w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

W IPET należy podać osobę prowadzącą, liczbę godzin w tygodniu oraz czas, na który udzielono uczniowi pomoc psychologiczno-pedagogiczną. Zajęcia mogą mieć charakter indywidualny lub grupowy, przy czym jednostka zajęć rewalidacyjnych trwa 60 minut. Minimalny tygodniowy wymiar zajęć rewalidacyjnych dla dzieci niepełnosprawnych w klasie ogólnodostępnej i integracyjnej wynosi 2 godziny na jednego ucznia, a w oddziale specjalnym – po 8, 10 lub 12 godzin na oddział, w zależności od typu szkoły. W uzasadnionych przypadkach możliwe jest zmniejszenie tej liczby, przy zachowaniu ustalonego łącznego czasu zajęć w ciągu tygodnia. Zajęcia z zakresu rewalidacji, resocjalizacji i socjoterapii oraz inne należy dokumentować w dzienniku.

Co wpisujemy w punkcie na temat zakresu współpracy z rodzicami i działań wspierających rodziców?

Współpraca dotyczy przede wszystkim wspólnych działań mających na celu realizację zaleceń i przygotowania uczniów do samodzielności w oparciu o zalecenia z orzeczenia. Może zawierać:

- ➔ szkolenia i warsztaty oraz grupy wsparcia dla rodziców,
- ➔ indywidualne porady dla ucznia i rodziców,
- ➔ organizowanie zajęć otwartych z udziałem rodziców,
- ➔ pomoc w zrozumieniu i interpretacji orzeczenia,
- ➔ włączanie rodziców w naukę dziecka i życie szkoły.

Nauczyciel wspomagający

Czy szkoła zawsze ma zawsze obowiązek zatrudnienia nauczyciela wspomagającego?

Nauczyciela wspomagającego zatrudnia się obowiązkowo w celu realizacji zaleceń zawartych w orzeczeniu w przedszkolach ogólnodostępnych z oddziałami integracyjnymi, przedszkolach integracyjnych, szkołach ogólnodostępnych z oddziałami integracyjnymi i szkołach integracyjnych.

W przedszkolach i szkołach ogólnodostępnych, innych formach wychowania przedszkolnego, które realizują kształcenie specjalne dla uczniów z autyzmem lub niepełnosprawnością sprzężoną, należy zatrudnić nauczyciela wspomagającego, specjalistę lub pomoc nauczyciela. Wybór powinien być uzasadniony realizacją zaleceń orzeczenia.

Pomoc nauczyciela należy **obowiązkowo** zatrudnić w przedszkolach specjalnych i ogólnodostępnych z oddziałami specjalnymi oraz w klasach I-IV szkół podstawowych specjalnych i szkół podstawowych ogólnodostępnych z oddziałami specjalnymi, dla uczniów:

- ◆ z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym,
- ◆ z niepełnosprawnością ruchową, w tym z zaburzeniami mowy,
- ◆ z zaburzeniem ze spektrum autyzmu,
- ◆ z niepełnosprawnością sprzężoną.

Pomoc nauczyciela może być zatrudniona fakultatywnie w przedszkolach i szkołach specjalnych, integracyjnych oraz ogólnodostępnych z oddziałami specjalnymi lub integracyjnym.

W innych przypadkach dodatkowego pracownika (nauczyciela wspomagającego, specjalistę lub pomoc nauczyciela) można zatrudnić za zgodą organu prowadzącego.

Kto to jest nauczyciel wspomagający?

Nauczyciel wspomagający to nazwa skrócona i potoczna. W dokumentacji szkolnej zaleca się stosowanie określenia "Nauczyciel posiadający kwalifikacje z zakresu pedagogiki specjalnej zatrudniany dodatkowo w celu współorganizowania kształcenia integracyjnego oraz współorganizowania kształcenia uczniów niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie oraz zagrożonych niedostosowaniem społecznym". Asystuje on w nauczaniu dzieci z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego.

W jakich przypadkach można zatrudnić nauczyciela wspomagającego?

Nauczyciel ten powinien mieć kwalifikacje odpowiednie do niepełnosprawności ucznia, któremu będzie pomagać. Jeśli dziecko ma dysfunkcję wzroku dorosły powinien mieć wykształcenie z zakresu tyflopedagogiki. Z kolei przy dziecku ze spektrum autyzmu powinien być przygotowany do pracy z takim uczniem.

Jeżeli poradnia zaleca zatrudnienie dodatkowego nauczyciela to szkoła powinna ma obowiązek to zrobić. Zrezygnować z dodatkowego nauczyciela, który pomaga dziecku, można dopiero po dokonaniu WOPFU i zmianach w IPET.

Czy realizacja zaleceń może odbywać się poza szkołą?

Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wiąże się z obowiązkiem realizacji zaleceń przez szkołę. **Kształcenie specjalne organizuje szkoła odpowiedzialna za nauczanie ucznia. Nie ma przepisów, które pozwalałyby** na skierowanie dziecka do placówki zewnętrznej w celu realizacji orzeczenia. Rodzice mają prawo korzystać z zajęć terapeutycznych poza szkołą, ale nie będzie to stanowiło realizacji zaleceń. Nie ma możliwości zwrotu kosztów zajęć dodatkowych, które prowadzone są poza szkołą.

Podstawa prawna:

1. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. z 2017 poz. 1578 z późn. zm.)
2. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2017 poz. 1591 z późn. zm.)
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji (Dz.U. z 2017 r., poz. 1646 z późn. zm.)
4. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 lutego 2019 r. w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli (Dz. U. z 2019 r., poz. 502)

Wybrane piśmiennictwo:

1. Kłodnicka O. Indywidualny-program edukacyjno-terapeutyczny dla dziecka z diagnozą autyzmu w edukacji przedszkolnej. Bank dobrych praktyk Ośrodka Rozwoju Edukacji. Warszawa 2018 <https://www.ore.edu.pl/> (dostęp: 12.05.23.)
2. <https://pedagogika-specjalna.edu.pl/autyzm/wielospecjalistyczna-ocena-poziomu-funkcjonowania-uczennicy-z-zespolem-aspergera/> (dostęp: 12.05.23.)
3. <https://pedagogika-specjalna.edu.pl/warsztat-pracy/indywidualny-program-edukacyjno-terapeutyczny-dla-uczni-przedszkola/#:~:text=CELE%20INDYWIDUALNEGO%20PROGRAMU%20EDUKACYJNO%2DTERAPEUTYCZNEGO,rozwijanie%20i%20wzmacnianie%20potencja%C5%82%C3%B3w%20rozwojowych.> (dostęp: 12.05.23.)

0 Fundacji

Pogorsząca się sytuacja związana ze zdrowiem psychicznym społeczeństwa zmotywowała nas do spojrzenia na problem od strony zdrowia publicznego, którego niezwykle istotnym i ważnym elementem jest aspekt psychiczny.

Z potrzeby mówienia otwarcie o problemach i osvajania społeczeństwa z tematami zdrowia psychicznego zrodziła się koncepcja Fundacji Nie Widać Po Mnie.

Celem Fundacji jest budowanie świadomości z zakresu zdrowia publicznego z nastawieniem na zdrowie psychiczne i zaburzenia psychospołeczne wśród Polaków, a także wspieranie rodziców, placówek oświatowych i ochrony zdrowia, budowanie świadomości z zakresu profilaktyki zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży oraz edukacja w zakresie szybkiego reagowania na pojawiające się trudności i kryzysy.

Fundacja obejmuje także swoim wsparciem personel medyczny Organizujemy szkolenia z zakresu wsparcia psychologicznego, wypalenia zawodowego, mobbingu i komunikacji z pacjentem wśród personelu medycznego, który szczególnie teraz zgłasza wypalenie zawodowe i problemy ze zdrowiem psychicznym.

www.niewidacpomnie.org

